

„Ogólne przepisy o bezpiecznym ruchu pojazdów”

1. Jaka ustawa reguluje zasady ruchu pojazdów na drogach?

Jest to ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 450) zwana potocznie kodeksem drogowym. Uprawnienia do kierowania hulajnogami elektrycznymi reguluje ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1268), a odpowiedzialność za przekroczenie przepisów reguluje kodeks karny i kodeks wykroczeń oraz kodeks cywilny.

Ustawa określa zasady ruchu na drogach publicznych, w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu – natomiast przepisy Kodeksu drogowego stosuje się również do ruchu odbywającego się poza tymi miejscami w zakresie koniecznym dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz wynikającym ze znaków i sygnałów drogowych (art. 1 Kodeksu drogowego). Przestrzeganie zasad poruszania się w ruchu drogowym jest obowiązkiem kierującego pojazdem.

2. Czym jest pojazd i jakie warunki musi spełniać?

Zgodnie z art. 2 pkt 31 Kodeksu drogowego pojazd to każdy środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane. Ogólne warunki jakie powinien spełniać pojazd reguluje art. 66 Kodeksu drogowego. Zgodnie z nim, każdy pojazd uczestniczący w ruchu ma być tak zbudowany, wyposażony i utrzymany, aby korzystanie z niego nie zagrażało bezpieczeństwu osób nim jadących lub innych uczestników ruchu, nie naruszało porządku ruchu na drodze i nie narażało kogokolwiek na szkodę, nie zakłócało spokoju publicznego przez powodowanie hałasu przekraczającego poziom określony w przepisach szczegółowych, nie powodowało wydzielania szkodliwych substancji w stopniu przekraczającym wielkości określone w przepisach szczegółowych, nie powodowało niszczenia drogi, zapewniało dostateczne pole widzenia kierowcy oraz łatwe, wygodne i pewne posługiwanie się urządzeniami do kierowania, hamowania, sygnalizacji i oświetlenia drogi przy równoczesnym jej obserwowaniu, a także nie powodowało zakłóceń radioelektrycznych w stopniu przekraczającym wielkości określone w przepisach szczegółowych.

Urządzenia i wyposażenie pojazdu, w szczególności zapewniające bezpieczeństwo ruchu i ochronę środowiska przed ujemnymi skutkami używania pojazdu, powinny być utrzymane w należytym stanie oraz działać sprawnie i skutecznie. Dotyczy to np. baterii. Ponadto pojazd uczestniczący w ruchu powinien posiadać nadane przez producenta cechy identyfikacyjne (np. numer nadwozia, podwozia lub ramy).

Zabrania się:

- umieszczania wewnątrz i zewnątrz pojazdu wystających spiczastych albo ostrych części lub przedmiotów, które mogą spowodować uszkodzenie ciała osób jadących w pojeździe lub innych uczestników ruchu;
- stosowania w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko;
- stosowania w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części nieodpowiadających warunkom określonym w przepisach szczegółowych;
- umieszczania w pojeździe lub na nim urządzeń stanowiących obowiązkowe wyposażenie pojazdu uprzywilejowanego, wysyłających sygnały świetlne w postaci niebieskich lub czerwonych świateł błyskowych albo sygnał dźwiękowy o zmiennym tonie;
- wyposażania pojazdu w urządzenie informujące o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy kontroli ruchu drogowego lub działanie to zakłócające albo przewożenia w pojeździe takiego urządzenia w stanie wskazującym na gotowość jego użycia;
- wymiany nadwozia pojazdu posiadającego cechy identyfikacyjne;
- dokonywania zmian konstrukcyjnych zmieniających rodzaj pojazdu.

3. Jakie są najważniejsze zasady poruszania się w ruchu drogowym?

Najważniejszą zasadą jest zasada ostrożności. Zgodnie z jej treścią każdy uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze muszą zachować ostrożność (czasem szczególną ostrożność), unikać wszelkiego działania, które mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa lub porządku ruchu drogowego, ruch ten utrudnić albo w związku z ruchem zakłócić spokój lub porządek publiczny oraz narazić kogokolwiek na szkodę. Przez działanie rozumie się również zaniechanie (art. 3 Kodeksu drogowego).

Co więcej, powyższą zasadę stosuje się odpowiednio do osoby znajdującej się w pobliżu drogi, jeżeli jej zachowanie mogłoby pociągnąć za sobą skutki, o których mowa w tym przepisie – co koreluje ze wspomnianą już w punkcie 1 regułą, że przepisy Kodeksu drogowego stosuje się również do ruchu odbywającego się poza drogami publicznymi, w zakresie koniecznym dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz wynikającym ze znaków i sygnałów drogowych (art. 1 Kodeksu drogowego).

Jeżeli uczestnik ruchu lub inna osoba spowodowała jednak zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, musi przedsięwziąć niezbędne środki w celu niezwłocznego usunięcia zagrożenia, a gdyby nie mogła tego uczynić, powinna o zagrożeniu uprzedzić innych uczestników ruchu.

Ważna jest również zasada ograniczonego zaufania, zgodnie z którą uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze mają prawo liczyć, że inni uczestnicy tego ruchu przestrzegają przepisów ruchu drogowego, chyba że okoliczności wskazują na możliwość odmiennego ich zachowania.

Równie istotne jest, że uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli, sygnałów świetlnych oraz znaków drogowych, nawet wówczas, gdy z przepisów ustawy wynika inny sposób zachowania niż nakazany przez te osoby, sygnały świetlne lub znaki drogowe (art. 5 Kodeksu drogowego).

Polecenia lub sygnały może dawać uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze na przykład policjant, żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego, zabezpieczający przemarsz lub przejazd kolumny wojskowej albo w razie akcji związanej z ratowaniem życia lub mienia, funkcjonariusz Straży Granicznej, Inspektor Inspekcji Transportu Drogowego, czy też strażnik gminny (miejski) (art. 6 Kodeksu drogowego).

Warto pamiętać, że przestrzeganie zasad poruszania się w ruchu drogowym jest obowiązkiem kierującego pojazdem, jak również, że poruszanie się pojazdem dozwolone jest poza drogami publicznymi, strefą zamieszkania oraz strefami ruchu – czyli na przykład na terenach prywatnych.

4. Jakie przykładowe zakazy wiążą się z ruchem pojazdami?

Kierującemu pojazdem zabrania się oczywiście jazdy sprzecznej z zasadami wymienionymi powyżej, ale także między innymi kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, wjeżdżania na pas między jezdniami, korzystania podczas jazdy z telefonu wymagającego trzymania słuchawki lub mikrofonu w ręku (art. 45 Kodeksu drogowego).

Oprócz tych przykładowych zakazów ogólnych warto pamiętać o tym, że dla poszczególnych rodzajów pojazdów są w Kodeksie drogowym przewidziane zasady (w tym zakazy) konkretne, jak również o tym, że przestrzeganie zasad poruszania się w ruchu drogowym – w tym zakazów – jest obowiązkiem kierującego pojazdem.